

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Bartholomaei Latomi Adversvs Martinvm Bvcerum, de
controuersijs quibusdam ad religionem pertinentibus,
altera plenaq[ue] Defensio**

Latomus, Bartholomaeus

Coloniæ

VD16 ZV 16550

De Invocatione Divorvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36746

DE INVOCA- TIONE DIVORVM.

ENIO igitur ad alterū caput
diffensionis nostræ, quod de in-
uocatione diuorum propositum
est. Hanc inuocationem appel-
lant omnes; non, vt diuino cus-
tu inuocentur diui, sed vt orent
intercedantq; pro supplicantibus, diuinumq; auxi-
lium nobis precibus exposcant. Sed de verbo ne
in epistola quidem mea sollicitus fui, nec video in-
ter nos controuersiam esse. De re autem queritur,
primū orent sancti pro nobis, nec ne. Deinde si
orant, vtrum inuocandi, siue appellandi, sint a no-
bis, vt id quod alioqui facere creduntur, faciant, an
potius talis inuocatio impia, vt tu sentis, atq; etiam
pro idololatria habenda sit. De his duobus Buc-
cere etsi disputatum est in libro tuo contra me, ta-
men de altero tantum fuit mihi tecum controuer-
sia, nēpe, orarent diui pro nobis, an non, quod cum
abs te negari putarem, tuq; eius mentionem fecis-
ses in epistola tua; quasi ego impie de hac re senti-
rem, defendi in responsione illa sententiam meam.
De altero autem ne suspicatus sum quidē vllam
con-

DE INVOCATIONE DIVORVM.

controversiam fore, quin si orent pro nobis diui,
appellandi etiam siue inuocandi sint. Neque enima
multo iam tempore legerā libellos vestros, quos
tamen qui legunt, varīe & inconstanter scriptos
esse affirmant. Verum utcūq; sit, error versatus
est in loco illo responsionis meae, quem tu quia in-
ciuiliter exagitaſti, non puto mihi praeſtereundum
eſſe. Nunquam ignorauī Buccere, neq; in diſſeren-
di artibus tam rudis ſum, ut neſciam ſtatū, quem
vocant, ſiue id de quo agitur, in omni diſputatione
ſpectandum, omnemq; vim orationis eodem con-
ferendam eſſe. Sed cū putarem te diuorū inuocati-
onem idcirco reprehēdere, quia non orarent, p no-
bis diui, ac ne ſenſum quidem vllum noſtrarū rerū
haberēt, idcirco cum inſtituiſſem epiſtolam ad te,
nec paratam haberem materiā, vſus ſum cōmuni-
bus locis, q̄s legendo forte audiendo uē meminērā.
quibus queſtionem illā ita non explicauī quidem,
ſed ſolum attigī, id q̄d res ipſa oſtendit, ut aliena au-
thoritate magis ac fide, quam proprio Marte lo-
cum illum tranſactū dimiſerim. Illā iniquitatē tu-
am miror, de qua antea etiam conqueſtus ſum, q̄d
cum nullis argumentis neq; ſcripturis, id quod tu
ipſe fateris, vſus ſim, niſi quibus vtuntur ij, qui p
theologis tanto tempore habiti ſunt, quique ha-
bentur hodie a vera catholicaq; eccleſia, quae te ac

I ij tuos

Excusat
errorē
circa ſta-
tū quae-
ſtionis,
& argu-
mento
rum ge-
nus de-
ſendit.

DE INVOCATIONE

tuos condemnat, nihil veritum esse te, grauem alio-
 oqui prudentemq; virum, reprehendere me atq;
 illudere etiam mihi, quod eisdem probationibus,
 quibus illi vterentur, in hac questione vsus essem.
 Vtrum enim turpius esse putas, me, quē nouum
 theologum appellas, vti veterum theologorū sen-
 tentijs in defendenda veteri doctrina, an te vetera-
 num in theologicis literis, non theologorum, sed
 tuis nouis inuentis ea, quæ ab illis spectata, prodi-
 ta, confirmataq; sunt, oppugnare. Nam quod ca-
 uillaris, ex loco secundi libri Machabæorum a me
 citato nullum dogma statui vel probari posse, sci-
 re debes hunc librum, si non inter canonicas Hebre-
 rum, certe inter ecclesiasticas scripturas receptum
 esse, vt diuus Hieronymus testatur, authoritatem-
 q; eius, non ab huius modo superiorisq; seculi theo-
 logis, sed etiam a patribus, & quidem vetustissi-
 mis citari. Deinde quod eundem locum perpe-
 ram a me citatum arguis, in hoc video te, aut non
 recte perspexisse verba mea, aut parum candide
 ansam reprehendendi quæsisse. Lege enim & iu-
 dica, inuenies Machabæum vidisse Oniam sacerdotē
 orantē pro populo, sed & Hieremiam iuxta hunc
 astantem, de quo Onias dixerit, Hic est, qui multū
 orat pro populo. Quæro igitur ex te, cum Oniam
 viderit Machabæus dicentem de Hieremia, quod
 oraret.

Locus
 ex 1. lib.
 Macha-
 bæorum
 defendi-
 tur.

Bucce.
 pag. 47

DIVORVM.

oraret pro populo, an non viderit id ipsum, quod
res erat? nempe Hieremiam quoque orantem pro
populo. Quod si verum erat, videbat certe Macha
bæus, quod abs te negari non potest. Sin falsum,
mentitus est Onias, qui quod dicere illum videbat
Machabæus, Hieremias non faciebat. Ita fit Bucc
re verum, quod scriptum est a me, aut confitendum
tibi est, non fuisse veram Machabæi visionem, aut
certe Oniam de Hieremia mentitum fuisse. Nam
quod per somnium nihil probari dicis, id certe
hanc vim habet, ut si recipiatur, nulli somnio in sa
cris literis credendum sit, quæ tamen multa certissi
maque sunt, quorum veritas cum vel authoritate p
sonarum, vel rerum existentia, vel euentu ipso com
probata sit, quid te mouet in hoc sancti fortissimi
que viri somnio? victoris per eum, quem rogari vi
derat pro populo. ea autem in re, quam tu ipse ve
ram esse negare non audes, quid, inquam, mouet
te, cur huic minus fidei, quam cæteris visionibus tri
buendum putes? Sed venio ad controuersiam. Fa
teris diuos orare pro nobis, quamuis ea, per quæ
hoc ipsum probari oportebat, oppugnare non ces
ses. Ex quo intelligitur, non ex animo proficisci
confessionem istam, sed expressam eculeo veritatis,
extortamque abs te esse. Sed utcumque sit, hoc certe fa
teris, diuos orare pro nobis. Alterum igitur in con

I iij tro

DE INVOCATIONE

Status
huius
quæstio
nis.
trouerſia relinquit, Sint ne inuocandi, q̄s, p nobis o-
rare fateamur, an ſuo potius ſtudio officioq; relin-
quedi. In hac quæſtiõe Buccere illud primũ abſte-
peto, vt ſi a te diſſentire coget me res ipſa, vel certe
maiorꝝ authoritas, cuius maiorẽ quã priuati hoĩs
rõnem haberi oportet, ne me exiſtĩmes tã impiũ
eẽ, vt ſciẽs idololatriã i eccleſia dei deſẽdere, aut etiã
ad illã, ſicut tu de me calũnio ſe ſcribis, cõnuere ve-
lim. Nã illud fere accidere ſolet ijs, q̄ a vobis diſſen-
tiunt, vt cõtinuo ſacrilegiĩ atq; impietatis odio gra-
uentꝝ criminatiõibus v̄ris, id qđ vidi fieri in alijs, in
me aut nũc ip̄a re expior. Scripſiſti em̄ in libro tuo
deploradũ eſſe, qđ hoĩes docti & epiſcopis familia-
res, me deſignãs, adeo nihil moueant aptis nefarijs-
q; in deum conditorem noſtrẽ cõtumelijs, vt ſanã
etiam doctrinã, qua ſola populus eripi ac liberari
poſſit ab inueterata impietate atq; idololatria, im-
pugnare nõ dubitẽt. Agnoſcis v̄ba tua, plena calũ-
niã, ſi qua vnq̄ in innocentẽ coniecta fuit, indigniſ-
ſimã. Ego ne diſſimulaui vnq̄, quã viderem im-
probe vel intemperant in hoĩem quẽq̄, nedũ in de-
um cõditorem redemptorẽq; noſtrẽ impie nefari-
eq; fieri: tu tũ crimen Buccere in me ſtilo illo tuo
improbiffimo obiicere audeſ: q̄ neq; his moribus
vixi vnq̄, neq; talem exiſtimationẽ apud bonos vi-
ros merui, vt tã atrox maledictũ in me cõuenire ne
inimici quidẽ mei vnq̄ putarint. Quod ſi in hac tã

DIVORVM.

ta tāq; insigni iniuria vlciscēda oēm vim animi at-
q; ire in te effunderē, si oīa vndiq; vicissim in te col-
ligerē criminationū tela, vt quacūq; vi possem, tā-
tā maledicti acerbitatē a noīe atq; existimatiōe mea
depellerē, q; vel iniquissimus in mei iudex factū meū
rephenderet: aut q; nō iudicaret gratiā a me potius
us tibi iustissimā esse relatā? Sed reprimā me hoc
tēpore, rōnemq; habebo modestiā meā, nō solum
q; longū molestūq; est mihi alijs studijs occupato,
psequi singula, q; tu magno volumine congeffisti,
sed etiam q; pudet me maledictis potius q; hone-
stis rōnibus tecū certare, q; tractatio cū optimo
cuiq; molesta est, tū v̄o mihi molestissima accidit,
q; in hoc certamē inuitus pterq; opinionē cōsuetu-
dinēq; meā, ptractus veni. Nā diui in vrbe Treu-
rorū, inq; Cœnobio Epternaco saltēt an ambulent,
nihil ad me, cū harū rerū cognitor in archiepiscopa-
tu Treuirēsi cōstitutus nō sim. Neq; vt gratia aliq;
fortasse valeā apud illū, q; rebus p̄est, ppter veterē
studiorū cōiunctionē, tñ eo loco sum, aut eē cupio,
vt gubernacula ecclesię Treuirēsis in mea ptāte ha-
beā, neq; si habere, ex tua tñ sentētia moderari illa at-
q; in hāc vel illā partē flectere mihi fas eē putarē.
Sed venio ad causam. Vtrū inuocandi sint diui, vt
orēt p nobis, nec ne, quæstio inter nos vertit. Ego
Buccere de his rebus nihil vnq; ex propria senten-
tia mea statui, neq; fas esse mihi putavi. Itaq; si qd
scri-

Epternacu-
nū, in
Ducatu
Lucem-
burgensi.

DE INVOCATIONE

scripsi, aut nunc etiam scribo coactus tempore & causa, id totum ita accipiendum est, ut mea quidem sit oratio, res autem & argumenta ex theologorum officinis comparata. Sed tu in principio huius quæ-
 pag. 43. stionis reprehendisti me tanquam parum consultum, imo etiam ut temerarium, quod conarer meam sententiam non solum scripturis divinis, sed etiam autoritate patrum adserere, optans ut legissem patres tam diligenter, quam citarem confidenter, didicissem certe ipsos irreligiosum & in spiritum sanctum contumeliosum iudicare, in controuersijs religionis auctoritatem hominum obijcere, priusquam sententia Christi ex diuinis literis comprobata esset. Hæc fere sunt verba tua, ex quibus illud statui abs te video, nihil ex auctoritate patrum recipiendum esse in causis ad religionem pertinentibus, nisi expressa diuinarum scripturarum sententia confirmatum habeatur. Hoc quale sit Buccere, mox videbimus. Nunc illud tecum sentio, primam & irrefragabilem, ut vocant, scripturæ auctoritatem esse, id quod non primum nunc ex te disco, sed tunc ita prorsus sensi, cum epistolam meam ad te scriberem. Itaque non humanas tantum, sed etiam diuinas auctoritates protuli, non quas ego inuenissem primus, sed quibus in eadem sententiam non huius modo ætatis, sed vetustissimi
 etiam

etiam theologi vñ fuissent. Quo loco illud abs te
 quæro, qui negasti ante mille & ducentos annos,
 sicut ego scripserim, diuorum inuocationem fuisse
 in ecclesia, quo pudore intercessionem, de qua
 sola quæri putabam, & ad quam solam pertinuit
 oratio mea, dum esse & fuisse fatearis, argumenta
 tamē eiusdem ac testimonia oppugnes? An vero
 Cyprianus, Basilii & Chrysostomus, vetustissi-
 ma ecclesiæ lumina, diuos orare pro nobis, certis-
 sima sententia sua scriptum testatumq; ante mille
 ducentosq; annos non reliquerunt? Confer enim
 tempora, & inuenies Cyprianum sub Valeriano
 mille hinc & ducētis octoginta quinq; annis mar-
 tyrio coronatum, Basilium & Chrysostomum sub
 Constantino magno annis circiter mille & pau-
 lo minus ducentis floruisse. Sed tu fateris interces-
 sionem, inuocationem a me requiris, a me, inquam,
 qui tanto tempore illam in ecclesia fuisse scribere
 ausus sim. Primum nego me de inuocatione egisse
 tecum, sed de intercessione, quam credebam ne-
 gari abs te, eandemq; vñ itato inuocationis nomine
 appellabam, id quod res ipsa ostendit. Deinde si
 hoc nō satis est tibi, si me tergiuersari putas, & hūc
 quasi scopulum fugere, etsi nihil negocij hic tecum
 mihi est, tamen minime detrectabo, paratus sum
 hic etiam consistere contra te, & docere id, quod

K tu

DE INVOCATIONE

tu probari posse non putas, ante mille scilicet ducentosq; annos inuocationem diuorū ecclesiæ non tam fuisse. Verū illud prius mihi refellendum est, qd tu contra ecclesiæ auctoritatem non hoc tm̄ posuisti in loco, sed in omni disputatione tua obijcere soles, nihil sine expressa scriptura statuendum de religione, nihil extra eandem recipiendum esse. In quo equidem video te summum firmamentum assertionum tuarum omnium constituere. Hoc si verum est Buccere, si nihil sine expressa scripturarum auctoritate statuendum recipiendumue est in ecclesia, quæro ex te, cur prima ecclesia statuerit a sanguine & suffocato abstinendum esse? An quæ præceptum erat in Genesi, ne sanguinem cum suffocato comederent? At legis vmbra per lucem euangelij discussa iam erat, dixeratque Christus, Quod intrat per os, nō coinquinat hominem, sed quod procedit ex ore. Et Paulus, Esca & potus nō est regnum dei, sed iustitia & pax. Cur igitur abstinendum ab eo præcepit ecclesia, quod nō ante præceperat CHRISTVS, sed liberum esse iusserat? Quæro item, cur baptizandos esse infantes statuerit posterior ecclesia, quod prima non nisi in tēpore necessitatis faciebat? vbi hoc in sacris literis scriptū? vbi expressum sit? Illud etiam quæro, cur baptizatos ab hæreticis non rebaptizet ecclesia, sed pro

Buccere.
pag. 45.
in principio.

Refellitur sententia
Bucceri, in qua ille firma-
menta sua cōstituit.

DIVORVM.

pro baptizatis recipiat: vbi hoc scriptura permittat expressa: aut ex quo loco canonice scripturæ probari possit: præsertim cum scriptum sit, Vnus dominus, vna fides, vnum baptisma. Quæ cum in ecclesia tantum sint, hæretici autem sint extra ecclesiam, non videntur apud illos esse posse. Item, Qui non est mecū, contra me est, & qui non colligit mecum, dispergit. Quæ certe videtur hæreticorū baptismum irritum facere. Hæc igit scripta cum sint, quas tu contrarias scripturas adfers, quibus quid hic vitari videat, expresse per te confirmari possit: Deinde illud etiā inter cetera ex te quaero, dñicum diem adhuc in ecclesijs vestris, itē natalem dñi, aliosq, opinor, festos dies nonnullos colitis. quaero igit, per quā scripturā hoc recte fieri, pbetis: hos scilicet dies festos esse oportere: An non oīs lux a deo creata est: Quod si in locū sabbati dominicum diem cessasse dicitis, cur sancti sunt cæteri: cur solennius etiam quam dñicus celebrant: an alios etiā præter septimum scriptura sanctos esse iussit: Multa alia perferri possunt de veteri ecclesia, quæ ex nullis certis proprijsq, scripturis confirmari possunt. Et tñ ad religiōem ita p̄tinent, vt quædam ad dispensationē sacramentorū multorūq, salutē sint necessaria, quædā sine piaculo omitti nō potuerint. Quō igit negas sine expressa scriptura quicquid statui aut recipi

K ij opor-

DE INVOCATIONE

oportere in ecclesia? An hæc, quæ dixi, statuta sine scripturis? an sine expressa earum autoritate recepta non sunt? Nisi forte verbis quidem expressa non fuisse non negas, in mente tamen voluntateque earum posita vim causamque parem habuisse consentis. Recte sane. Hoc enim video tibi confitendum esse. Cur igitur non idem fateris in hac etiam questione nostra? cur non idem alijs multis in rebus, de quibus inter nos controuersia est? Vide obsecro, quam parum constes tibi. Fateris diuos orare pro nobis, & tamen hoc ipsum negas vlla expressa scriptura probari posse. Idem negas eosdem inuocandos esse, quoniam id nulla scriptura probari possit? Quæ est hæc inconstantia? Credis diuos orare pro nobis, & tamen hoc nulla tibi scriptura probari potest. Idem negas diuos inuocandos esse, quia id nulla scriptura probari possit. Ergo scriptura sola fidem facit tibi, an non? si sola, cur credis, quod scriptura expressum non est? si non facit, cur plus hoc credis quam illud? cum neutrum, ut tu vis, scriptura certa exprimat. Neque hic ego ita sentio, ut probem illud, quod abs te positum est, idcirco aliquid statuendum non esse, quia literis sacris expressum non sit, cum Dialectica docuerit me, locum ab autoritate negatiuum firmum non esse: sed ut ostendam tibi inconstantiam

Incon-
stantia
Bucceri

am rationis tuæ, qui cum soli apertæ scripturæ fi-
dem haberi velis, illud tamen etiam, quod extra
eandem est, confiteri inueniaris. Maneat hoc igitur in causa ista, quod negari non potest, multa sta-
tui ac recipi, multa statuta receptaq; esse apud pa-
tres maioresq; nostros in ecclesia, quæ nulla cano-
nica scriptura expressa sint, sed tamē ducta ex fon-
tibus diuinæ sapientiæ, perq; eūdem spiritum sug-
gesta sanctis ecclesiæ doctoribus, per quem sacro-
rum voluminū oracula diuinis scriptoribus in-
spirata fuerunt. Hæc cum ita sint Buccere, putas ne
rectum piumq; aliquid videri potuisse patribus,
quod tamen in canone scripturarum expositum
non sit? rectum piumq; dico. Nam quod genere
aut vsu abhorret a pietatis regula, quod disciplinæ
Christianæ, moribus ecclesiæ, sacramentorum re-
ligioni contrarium est, id nō solum recipiendum
non est, nec statuendum vllius authoritatis præte-
xtu, sed profligandum etiam, ac procul ab ecclesiæ
finibus exterminandum esse censeo. Hæc autem
inuocatio, quam tantopere oppugnas contra me,
si recte ac pie, si modo & ordine fiat, quid obsecro
impietatis, qd vitij habet in ecclesia? An vero ob-
securat gloriam Christi? qui solus mediator ad pa-
trem, solus a laborantibus inuocandus est? Hoc e-
nim dicitis vos, & hoc vnum est, opinor, quo ocu-

Conclu-
dit qd ef-
fectū est

Inuoca-
tio res-
cta, mis-
nime
impia.

K iij los

DE INVOCATIONE

Chris-
 tus me
 diator, p
 pitatio
 nis, ora
 tionum
 nostrarum
 etiam
 diui.

los multorum præstringitis. Quid? Solis radij il-
 lustrant orbem terrarum, vigoremque præstant
 cunctis, quæ cælo subiecta sunt. Num idcirco lux
 illa viuifica, dignitasque cœlestis globi minuitur?
 Magna & ineffabilis vis est diuinæ clementiæ,
 quæ interpositis sanctorum suorum precibus, eti-
 am hac viâ se nobis ingerit: cuius bonitas nec
 communicata fit minor, nec contenta proprijs,
 hoc est, immensis finibus, amplitudinem munifi-
 centiæ suæ terminat. Iam vero quantum diligit
 electos suos dominus, quanto honore coronat de-
 uotos sibi in hac vita spiritus. Preciosa in conspe-
 ctu domini, inquit, mors sanctorum eius. Iam non
 dicam vos seruos, sed amicos. Vos videtis me,
 quia ego viuo, & vos viuetis. In illo die cognosce-
 tis, quia ego sum in patre meo, & vos in me, & ego in
 vobis. Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit,
 me spernit, qui autem me spernit, spernit eum, qui
 misit me. Amen dico vobis, qui in me credit, ope-
 ra quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum
 faciet, quia ego ad patrem vado, & quodcunque
 petieritis patrem in meo nomine, hoc faciam,
 vt glorificetur pater in filio. Hæc omnia osten-
 dunt, quanta charitate suos complectatur domi-
 nus, quanti fecerit eos in hac vita, quanti hodie fa-
 ciat, dum se in illis & illos in se & secum illos in
 patre

patre futuros esse promittit, dum omnia sibi cum illis & cum patre communia fore dicit. Quis igitur diuinæ bonitatis tam iniquus æstimator est, vt impium esse dicat, eos, quos dominus in hac vita tam charos habuit, quos tam arcta communione sibi sociavit, hoc etiam honore prosequi, vt collata in eos quasi precum nostrarum prærogatiua rogari per illos in nostris necessitatibus, eorundemque interuentu auxilia sua impetrari velit, non ad retardationem diuinæ misericordiæ, quam ipse præsto semper omnibus exhibet, sed ad ædificationem fidei, vt Augustinus inquit, & ad prouehendam militantis ecclesiæ alacritatem. Etenim dum ad inuocatiões nostras indulget sanctorum suorum precibus, quid aliud nobis quam merita illorum commendat, quam rata esse iubet illorum patrociniā, quibus nos freti potius quam nostra innocētia, supplices votorūq; foelices ante thronum maiestatis eius cōpareamus. Non igitur obscurat gloriam Christi hæc supplicādi religio, sed illustrat, neq; auertit nos a fonte diuinæ misericordiæ, sed ad eundem inuitat. Hæc sunt enim amplificata infirmitatis nostræ præsidia, hæc commertia supernorum ciuium, qui quanuis meliorem vitæ conditionem adepti sunt, tamen charitatem erga nos pristinam minime deposuerunt.

Sed

DE INVOCATIONE

Sed hæc rides opinor, & commenta papistarum appellas. Lege igitur non huius ætatis, non prioris seculi, sed antiquissimos theologos, Basilium dico, Nazianzenum, Ambrosium, Augustinum, diuinarum scripturarum peritissimos, præcipua ecclesiæ lumina, videbis religionem hanc illorum temporibus fuisse in ecclesia, hoc est, ante mille & ducentos annos, quanuis tu tanti temporis probationem illudens a me requiras. Etenim Basilus quadraginta martyres, quos celebrat, communes humani generis custodes, curarum socios, legatos orationum nostrarum, adiutores precum, ecclesiæ flores, mundi lumina appellat. Nazianzenus etiam inuocat defunctum Basilium, & ab eodem ualitudinis auxilium flagitat. Tu obiter, inquit, exco-
lo nos respice, & datam mihi renum debilitatem, & articulorum dolorem, vel iube discedere, vel adiuua & hortare me, ita æquo ferre animo, ut hinc demum discedentem me in æterna tabernacula recipias. Ambrosius queritur defunctum fratrem suum non potius annos plurimos quam breue tempus uiuendi a diuo Laurentio impetrasse, Tuis enim votis, inquit, apud sanctum Laurentium impetratum nunc cognoscimus comēatum, atq; utinam nō solum comēatum, sed etiam prolixum vitæ tempus rogasses. Potuisti annos plurimos

Basilus
in 40.
marty-
res.

In Mo-
nodia
in Basili-
um.

Ambr.
in obitu
fratris
sui Saty-
ri.

mos impetrare viuēdi, qui potuisti com meatum
 impetrare veniendi. Quid de Augustino dicam? Aug. de
 quantam hic testificationem huius rei: quantam spū & a
 commendationem reliquit: dum & ipse alicubi di nima, &
 uos inuocat, & alio in loco causam exponit, cur su de cura
 os a nobis celebrari dominus, cur in periculis no p mort.
 stris inuocari velit. Quanquam tu locum eiusdem gerēda.
 citasti contra me ex libro de ciuitate dei, vbi de in
 uocatione ita scriptum sit. Nos autem martyribus
 nostris non templa sicut dijs, sed memorias sicut
 hominibus mortuis, quorum apud deum viuunt
 spiritus, fabricamus. nec ibi erigimus altaria, in q
 bus sacrificemus martyribus, sed vni deo & mar
 tyrum & nostri sacrificium sicut homines dei, qui
 mundum eius confessione vicerunt, suo loco & or
 dine nominantur, non tamen a sacerdote, qui sacri
 ficat, inuocantur. Et exclamas in fine, Vtri iam: ti
 bi, an Augustino de vsu ecclesiæ dei ante mille &
 ducentos annos credere iubebis? Ego vero Bucc
 re iam ante professus sum, me in hac causa nihil
 de meo sensu, sed omnia ex maiori autoritate sta
 tuere. In te autem illud miror, quod putaris vllum
 sententiæ tuæ suffragium ex hoc loco colligi pos
 se. Quid enim obsecro te hic aliud agit Augusti
 nus, quam quod memorias martyrum ab idolo
 latræ suspitione contra gentiliū obtrectiones

Ex libro
 22. de ci
 uita. dei
 cap. 10.

Bucce,
 pag. 46.

Diluis
 tur obie
 ctio, &
 exponit
 tur lo
 cus Aug
 gustini.

L de

DE INVOCATIONE

defendit? ne coli scilicet, neue inuocari videantur
pro dijs, quemadmodum illi calumniabantur.
Idem ego sentio Buccere, nolo diuinum cultum
exhiberi martyribus, nolo inuocari eos pro salu-
uatoribus, vt remittant peccata nobis, vt saluos
nos faciant, cum hoc solius dei sit proprium, nec
sine idololatria vlli creaturæ tribui possit. Quid
igitur facit hic locus contra me, in quo tu mag-
num præsidium constituisse videris? Negat
Augustinus templa condi martyribus. Num-
ego iussi illis fieri? aut etiam sic facta defendi?
Consecrantur templa memorijs martyrum, non
vt dijs nuncupantur. Itaque memorias ait fabri-
cari martyribus. Vos ea sustulistis de templis,
ac ne simulachris quidem illorum pepercistis.
Nomina eorundem recitabantur a sacerdote in
sacrificio. Hoc quoque a vobis sublatum est, &
quasi idololatricum esset, de canone sacrificij ex-
rasum. Non inuocabantur, inquit, martyres a sa-
cerdote in sacrificio. Nihil hoc ad quæstionem
nostram. Non enim de sacerdotis inuocatione
in sacrificio, sed de inuocatione fidelium simpli-
citer inter nos quæritur, fuerit ne Augustini tem-
poribus inuocatio in vsu apud fideles in eccle-
sia, an non fuerit. Quanquam de sacrificante, cur
ille non vtatur hac inuocatione in sacrificio, res-
pon-

ponsum est tibi a Colonienſibus, non argute ma-
gis quam vere, vt opinor, etſi tu hoc ipſum cauil-
laris. quia non habes opinor, quid respondeas, id
quod res ipſa ostendit. Nec valet tua oppositio
de ſacrificantis precatone, quod ea omnibus eti-
am priuatis exemplo eſſe debeat, vt quoniam ille
non inuocet diuos, neque a nobis inuocandos eſ-
ſe. Alia enim ſacrificantis ratio eſt, qui ſacrificium
ſoli deo offerens ſolius dei nomen inuocat, alia
extra ſacrificium, eorum, qui ſuffragia vndique
colligentes, primum CHRISTI, deinde per e-
undem ſanctorum quoque merita allegant. Hoc
tu Buccere ex eodem loco ſi ipſe nolebas intelli-
gere, certe lectori intelligendum præbere pote-
ras, niſi abrumpere orationem, quam complere,
maluiſſes. Sequitur enim continuo, Deo quippe,
non ipſis ſacrificat, quanuis in memoria ſacrificet
eorum, quia dei ſacerdos eſt, non illorum. Ipſum
vero ſacrificium corpus CHRISTI eſt, quod
non offertur ipſis, quia hoc ſunt & ipſi, quare
& in memoria eorum ſacrificatur. Ex quo in-
telligitur, ſolum deum hic inuocandum eſſe, cui
ſoli hoc ſacrificium per manus ſacerdotis pro
populo offertur. Hæc cum vera atque diluci-
da ſint ex ipſius Auguſtini verbis, quid habes,
quod opponere poſſis? quomodo confirma-

Cur ſas-
crificans
non vta-
tur di-
uorum
inuoca-
tione in
eccleſia.

L ij bis

DE INVOCATIONE

bis sententiam tuam? imo quomodo meam infirmabis? Sed nunc audi vicissim contraria Augustini testimonia, quæ ita clara aperta que sunt, ut omnem cauillationem prorsus excludant. In libro de cura pro mortuis gerenda, quem tu pariter citas contra me, ita scribit de inuocatione, quomodo scilicet martyres inuocati sua nobis auxilia præstent. Hinc & illa soluitur quæstio, inquit, quonam modo martyres ipsis beneficijs, quæ dantur orantibus, indicant se interesse rebus humanis, si nesciunt mortui, quid agant viui. Non enim solis beneficiorum effectibus, verum etiam ipsis hominum aspectibus confessorum apparuisse Felicem, cuius inquilinatum pie diligis, cum a Barbaris Nola oppugnaretur, audiuius, non incertis rumoribus, sed testibus certis. Vides Buccere beneficia martyrum, quæ dantur orantibus. Quibusnam orantibus? nisi qui ita inuocantes orant? Sancte Felix ora pro nobis, Omnes sancti martyres orate pro nobis. Quid tibi videtur? putas ne hanc esse Augustini sententiam? Inspice locum, & ipse iudica. Beneficijs inquit, quæ dantur orantibus. Quid hoc verbi est? Orantes veniam, inquit Poeta, & templum clamore petebat. Sed addit exemplum Augustinus, non vano rumore acceptum, sed testibus certis cognitum, inquit, sanctum Felicem apparuisse

Confir-
matur
inuoca-
tio ex
Augusti
no.

iſſe Nolanis, cum illius auxilium ſcilicet in extre-
 mo periculo ciues implorarent. Quid ſequitur au-
 tem mox in eodem capite? Quanquam iſta quæ-
 ſtio, inquit, vires intelligentiæ meæ ſuperat, quem-
 admodum opitulentur martyres ijs, quos per eos
 certum eſt adiuuari. Vtrum ipſi per ſeipſos ad-
 ſint vno tempore tam diuerſis in locis, & tanta in-
 ter ſe longinquitate discretis, ſiue vbi ſunt eorum
 memoriæ, ſiue præter ſuas memorias vbicunque
 adeſſe ſentiuntur? An ipſis in loco ſuis meritis con-
 gruo ab omni mortalium conuerſatione remotis,
 & tamen generaliter orantibus pro indigentia ſup-
 plicantium, ſicut nos oramus pro mortuis, qui-
 bus vtiq; non præſentamur, nec vbi ſint, vel quid
 agant, ſcimus, deus omnipotens, qui eſt vbiq; præ-
 ſens, nec concretus nobis, nec remotus a nobis, ex-
 audiens martyrum preces per angelica miniſteria vſ-
 quequaq; diſfuſa, præbeat hominibus iſta ſolatia,
 quibus in huius vitæ miſeria iudicat eſſe præben-
 da, & ſuorum merita martyrum vbi vult, quan-
 do vult, quomodo vult, maximeq; per eorum me-
 morias, quoniã hoc nouit expedire nobis ad ædi-
 ficandam fidem Chriſti, pro cuius illi confeſſione
 ſunt paſſi, mirabili atq; ineffabili poteſtate ac bo-
 nitate commēdet. Res hæc altior eſt, quam vt poſ-
 ſit a me attingi, & abſtruſior, quam vt a me valeat

L iij per-

DE INVOCATIONE

perscrutari: Et ideo quid horum duorum sit, an vero fortassis ytrunque sit, vt aliquando ista fiant per ipsam præsentiā martyrum, aliquando per angelos suscipientes personam martyrum, definire non audeo. mallet a scientibus ista perquirere. Hic totus locus Buccere, etsi proprie quærit, quomodo martyres inuocati præstent nobis auxilia sua, per seipsos ne præsentes, an diuina voluntate dispensante per angelorum ministeria, vel vtroque potius modo id fiat: tamen de auxilijs eorum nihil dubitat Augustinus, nihil de fructu inuocationis nostræ, id quod verba ipsa clarissime ostendunt, cum dicit, Quos per eos adiuari certum est, de inuocantibus scilicet loquens. Item, Orantibus pro indigentia supplicantium. Quæ ita aperta sunt, vt obscuritatem nullam relinquare possint. Quo etiam in loco illud exprimitur, quod ego paulo ante posui in confirmatione mea, cur deus sanctos suos inuocari velit, cur multa, quæ ipse per se largiri posset, impetrari tamen illorum precibus gaudeat, nimirum vt ornentur merita eorum, & ad fidei ædificationem memoria ipsorum commendetur. Quæ cum ita sint, quid te mouet, quod tam apertis auctoritatibus reluctaris? Nisi forte non satis idonei testes sunt, quos citavi, non satis locuples ipse Augusti-

gustinus, quem tu tanto studio citas contra me,
 vt etiam verbis eius falsas sententias affingere co-
 neris. An vero mentior hac in re? Cur igitur
 citas ea, quæ magis evertunt tuam sententiam,
 quam meam oppugnant? cur scriptis eius abu-
 teris contra ipsius voluntatem? Et negas quic-
 quam assertionis ex patribus proferri posse, quo
 mea hac in re sententia confirmetur. Ita enim scri-
 bis in prima statim huius loci pagina. Hoc inte-
 rim condonandum non est, quod sanctis patri-
 bus tribuis, ipsos sanctorum inuocationem as-
 ferere. & nominas inter eos, qui hoc faciant, di-
 ctum Hieronymum & Augustinum, ex quorum
 libris nihil quicquam huius assertionis docere po-
 teris aut monstrare, sed neq; ex aliorum libris. As-
 ferere enim aliquid in ecclesia dei, est id vt dogma
 religionis nostræ proponere. Hæc sunt verba tua
 Buccere, in quibus video te in vna vocula ansam
 reprehendendi cepisse, quia scriptum a me sit, in-
 uocationem asseri a patribus. Negas enim asse-
 ri quicquam, nisi quod vt dogma religionis pro-
 ponatur. Vbi legisti obsecro hanc verbi pro-
 prietatem? Asserere pro affirmare, defendere, *Asserere*
 vindicare dicimus, id quod te Lexica etiam do-
 cere possunt. Pro eo quod est vt dogma propo-
 nere, neq; legisse me apud probatos authores, ne-
 que

Buccere.
 pag. 45.

DE INVOCATIONE

que in vlla perpetua consuetudine obseruasse me-
mini. Sed ad rem. Nego me egisse de inuocatione,
id quod supra etiam professus sum, sed de interces-
sione duntaxat, quam negari abs te arbitrabar, ut
qui hodie etiam ex scripturis illam probari posse
negas. Hanc autem asseri ac probari, non a patri-
bus tantum, sed etiam ex scripturis ipsis, nemo nisi
contētiōsus inficiari potest. Nisi vero sine scriptu-
ris illā sancti patres tanto tempore tulerūt in eccle-
sia, atque in ea populum falli passi sunt. Origenes
certe, vel quicumq; author est, in cantica Salomo-
nis citat locum eundem ex libro Machabæorum
de Hieremia orante pro populo, quem ego citavi
in epistola mea, quanuis tu hic me nouum theolo-
gum appelles, nec veros theologos sequentem.
Idem videre licet apud alios patres, qui non hanc
tantum, sed alias etiam scripturas in eandem rem
citant, quæ quia notæ tibi sunt, & iactatæ etiam in
libellis vestris, breuitatis causa prætermitto. Ve-
rum tu nullam scripturam nisi rem digito mon-
strantem recipis. Cur igitur hanc ipsam interces-
sionem sine scriptura recipis? quemadmodum su-
pra etiam abs te percunctatus sum. Ais enim & re-
prehendis, aliud probare me, nempe diuos orare
pro nobis, quod nemo vestrum neget: aliud in
quæstiōe esse, hoc est, an diui inuocandi sint, quod

ex

Homil.
3. in ver.
Ordina-
te in me
charita-
tem.

DIVORVM.

ex nullis, neq; scripturis, neque patrum assertionibus probari possit. Fateris igitur diuorum intercessionem, quanuis nulla certa scriptura probari possit. Falsa est ergo illa sententia tua, qua negas quicquam sine certa scriptura recipi oportere. At hoc nullo modo concedere potes, cum in eo constituas quasi fundamentum totius doctrinae tuae. Fatendum est igitur tibi, intercessionem sine scripturis certis receptam non esse in ecclesia, aut temere eandem atq; inconstanter abs te recipi. Sed mitto intercessionem. De inuocatione me lapidas, quod hanc dixerim asseri, ac proinde tanquam dogma a patribus proponi. Iam supra respondi tibi, hic nihil quaestionis mihi tecum esse, qui non inuocationem, sed intercessionem defenderim, quod tu ipse fateris, dum me quasi dilapsum a statu controuersiae eodem in loco reprehendisti. Veruntamen hic etiam consisto, ut supra constitui, & inuocationem defendo contra te. Dico eam asseri a patribus, si non quemadmodum tu dogmata asseri definis, certe quemadmodum statui affirmarique aliquid Latine dicimus. Statuunt enim & affirmant sancti patres eandem ante mille, addo etiam ducentos annos fuisse in ecclesia, dum illam scriptis suis tradunt posteritati, dum non improbat, sed commendant populo, dum exempla miracu-

M lacq;

DE INVOCATIONE

laquei eiusdem proferunt, dum ipsi inuocant martyres confessoresque dei, quanque alijs commendant religionem, suis ipsorum vocibus impressam relinquere minime dubitant. An vero hæc ita non sunt? Aude negare obsecro, quæ non dico prolata sunt hæctenus, sed ex Basilio, Nazianzeno, Ambrosio, Augustino proferri, testificari, oculis subiici possunt. Nam de Hieronymo qui dubitat, iniuriam sanctissimo viro facit. Quantum enim ille cum alijs in locis, tum vero contra Vigilantium tribuit martyribus? quanto spiritu memoriam dignitatemque illorum vindicat? dum illos asserit a mortuorum appellatiõe, quam vos contumeliose eis ingeritis, dum magna vi, pterit aduersarium, dum non solum orationum prerogatiuam ad deum, sed busta etiam cineresque eorum in terris contra pphanas obreptiones defendit. Sed video te dissimulare hæc omnia, atque etiam clarissimis verbis Augustini conati nebulas offendere. Ita enim scribis Augustinum ingenuè fateri, se ignorare de martyribus, quò nobis auxilia dei impetrent, an res nostras norint precesque audiant, nec ne. Et addis, Quod vero tunc in ecclesia ignoratum fuit, inquis, de eo quò tu nos certos facies? Ego vero Buccere certum te non facio, sed hi faciunt, quos modo nominaui. Legisti ne eodem in loco, què paulo ante ex Augustino citauimus, hæc verba,

Bucce.
pag. 48.

ba, quæ ibidē etiam a me notata sunt. Quos per eos adiuuari certum est, nempe supplicantes a martyribus. Quis igitur hic certū te facit? ego, an Augustinus? Ait enim certum esse, supplicantes adiuuari a martyribus. Quo in loco, si nescis, duas res ponit, siue asserit (ne me huius vbi poenitere putes) nempe inuocationem eorum, qui rogant, & auxilium eorum, qui rogant, quæ ita clara manifestæ sunt, ut nulla ratione cauillari, nullis verbis obscurari possint.

Quō igitur concludis ex Augustini verbis illud, Aliud, p quod minime ille sensit: imo vero quod vbi eius positum ac voluntati contrarium est. Quæris enim ex me, ex Augustino, quomodo ego te inuocationis certū facere possim, aliud cōcludum ille fateatur se ignorare, quomodo martyres auxiliā nobis a deo impetrent. Quid? putabam te Dialecticum esse, dum toties paralogismos meos flagellas. Quomodo igitur non vides aliud concludere te, quam ex verbis Augustini proposueris? Ille enim fatetur se ignorare, quomodo, hoc est, qua via, per se, an per angelos, martyres percipiant orationes nostras, & quomodo, hoc est, eadem, an alia via, auxiliā nobis impetrent. Itaque de via & modo impetratiōis loquitur. Tu autem de impetratiōe ipsa cōcludis, quasi ignoret auxiliā impetrari a dño, qd lōgissime a priori distat, nec tu ignorare potes, aliud scilicet esse impetrari auxiliū a

M ij domi

DE INVOCATIONE

domino, aliud hoc vel illo modo impetrari, quorum alterum & sciri sine altero, & ignorari ab eodem potest. Sed displicet tibi sententia ista, ut video, neque alia de causa citasti hunc locum contra me, nisi ut obscurares hanc auctoritatem mihi, efficereturque ut non tam probari aliquid contra te, quam res incerta ab Augustino relinqui videretur. Itaque illud etiam occupare voluisti, quod maxime obstare tibi videbatur, nimirum exempla inuocationum, non Augustini modo, sed aliorum etiam patrum, quarum vim ac veritatem interpretatione rhetorici schematis eludere conaris. Ais enim patres in laudatorijs orationibus interdum per proteropopceiam prorumpere in appellationem siue inuocationem eorum, quos celebrant. Et addis, Verum ut in publicas preces ecclesie, inquit, hoc nunquam admiserunt. Cur hoc addis obsecro? In publicas preces inuocationem admissam nunquam fuisse. Primum non est de hoc mihi tecum controuersia, publica ne, an priuata inuocatio locum habuerit, vel habere debeat in ecclesia, sed de inuocatione tecum disputo, quam tu ais impiam & sacrilegam esse. ego ut piam & salubrem defendo. Tu negas illam a patribus probatam, vel ut tuo verbo utar, assertam esse. ego ostendo literis illorum testatam, proditam, exemplis commendatam & ad

Bucce.
pag. 45.

ad posteros propagatam esse. Papisticam tu vo-
cas ac nuper introductam in ecclesiam. ego ante
mille annos in eadem fuisse demonstro, atq; ita de-
monstro, vt quid hic mihi respondeas præter ca-
uillos, certe nihil habere possis. Quid igitur mihi
cum precibus publicis? Deinde falsum est hoc ip-
sum, quod ponis. Nam publicæ inuocationis pre-
ces, quas Litanias vocant, supra octingentos an-
nos fuerunt in ecclesia, quod neque tu neque alius
quisquam negare potest. alij autem asserunt mul-
to esse vetustiores. Quomodo igitur negas inuo-
cationem vnquam admissam fuisse in publicas pre-
ces? Nisi forte non has, sed sacrificij preces intelli-
gis, de quibus supra responsum est tibi, neque atti-
net hoc in loco repetere. Intellexisti enim cur soli-
us dei nomen in sacrificio, quod ei soli offertur, in-
uocandum sit, neq; si hoc a me explanatum non fu-
isset, non poteras ipse, si voluisses, ex Augustino
intelligere. Sed ad prosopopœias redeo. Quæro
ex te, nunquid theologus rhetoricas etiã præcepti-
ones aliquando legeris? Nam me hoc nomine in-
terim exagitare soles, quasi hic nimium mihi in-
dulgeam. Discrimen igitur obseruasti, opinor, in-
ter hæc, quæ in eloquendo ornamenta orationis
appelluntur, nimirum quod quæ verborum sunt
propria, cuiusmodi est auersa ad personam ora-

Preces
publicæ.Prosopopœias
ad dis-
uos.

M iij tio,

DE INVOCATIONE

tio, quam Græci προσωπονία vocant, nihil mutant de sententia ac voluntate sermonis, sed tantummodo velut gestum quendam ac motum orationi adferunt. Quod cum ita sit, cur tu invocationem esse negas, quæ sit auersa sublataque oratione ad martyrem? Nisi forte hæc invocatio vera non est apud Poetam, dum suspenso cursu orationis quasi ad numen conuertitur, Musa mihi causas memora. Et Cicero in peroratione quadam, Nunc te Capitoline Iupiter inuoco atque imploro. Talis est certe illa Nazianzeni ad Basilium, Hoc tibi o Magne Basili extremum munus post annos octo, quibus ecclesiæ præfui, obtuli. Hæc prosopopœia est. Deinde additur invocatio, manente eadem figura, Tu obiter celo nos respice, & datam mihi renum debilitatem & articulorum dolorem vel iube discedere, vel adiuua. Sic Augustinus in libro de spiritu & anima post gratulatam pijs sclicitatem, suarum autem miseriarum deplorationem, ita appellans illos inuocat. Vos igitur, inquit, qui meruistis consortes fieri supernorum ciuium, & perfrui æternæ claritatis gloria, orate pro me ad dominum, vt educat me de isto carcere, in quo teneor captiuus & ligatus. His invocationibus vsi sunt patres Buccere, non papistici, & tu dicere soles, sed

Nazian.
in fine
Monod.
diæ in
Basilii.

sed veteres & orthodoxi, qui nullum papisticum regnum, nullam tyrannidem (vt tuis vtar nominibus) stabilierunt in ecclesia, sed exemplis eandem saluberrimis non minus quam scriptis grauissimis ante mille annos illustrauerunt. His, inquam, vsi sunt pijs & orthodoxis precibus, non fictis ad adulationem, neque incerta intentione in ventum iactatis, sed veris ac serijs, inque supernas beatorum sedes ex deuotorum pectorum circumspectissima religione profectis. Has tu impias vocare, pro idololatria obijcere audes? Ergo impius erat Theodosius laudatissimus princeps, dum ad martyrum sepulchra prostratus fida illorum poscebat auxilia. Impius Ambrosius, qui prouehabat pietatem religiosi Imperatoris, qui laudauit hoc nomine defunctum fratrem, qui Imperatoris ipsius funus his laudibus ornatum populo ad memoriam egregiae pietatis commendauit. Augustinum vero quis non idololatram appellauerit, si vera sunt tua conuitia? quis non omnes, qui ab illo vsque tempore in ecclesia vixerunt? Sed mitto ceteros, hos tam claros, tam pios, tam sanctos viros tantae impietatis reos facere audes? qui si viuerent hodie, non sustineres, crede mihi, auctoritatem illorum, aspectu

DE INVOCATIONE DIVORVM,

aspectum luminum clarissimorum ecclesiæ ferre non posses. Spirat adhuc in libris eorum religio, quam tu condemnas, sed quæ vicissim tuam impietatem, tuam temeritatem atque audaciam in conspectu omnium defigit, quam tu certe cum dissimulare non possis, nullo alio consilio occupasti contra me, quam ut anteuerteres plagam tantæ autoritatis, viresque eius ac pondus, quantum posses, occurrendo debilitares. Habes, quod ad hunc locum mihi respondere visum est, non solum de quæstione inuocationis, sed etiam de criminibus, quæ tu nimis ut confiderer, ita intemperanter obijcere soles. Etenim ostendi tibi non solum doctrinam intercessionis vna cum religione ante mille & ducentos annos fuisse in ecclesiâ, sed etiam inuocationis vsum iam tum ignotum non fuisse, eundemque & probatum a sanctis patribus, & populo commendatum, ab illo usque tempore in ecclesiâ permansisse.

DE